

Sygn. akt VIII GC 2/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym: SSR del. Rafał Lila,

Protokolant: stażysta Jagoda Bieńkowska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2017 roku w Szczecinie,

na rozprawie

sprawy z powództwa M. W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. pozbawia w części wykonalności tytuł wykonawczy w postaci aktu notarialnego z dnia 24 września 2010 r., sporządzonego przez notariusza A. Z. (rep. A (...)), zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 października 2016 r., a mianowicie ponad kwotę 592.000 zł (pięciuset dziewięćdziesięciu dwóch tysięcy złotych), zastrzegając na rzecz M. W. prawo powoływania się w postępowaniu egzekucyjnym na ograniczenie jego odpowiedzialności do nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...);

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda w całości koszty procesu, przy czym szczegółowe ich wyliczenie pozostawia referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt VIII GC 2/17

UZASADNIENIE

Powód M. W. pozwem wniesionym 27 grudnia 2016 r. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci umowy pożyczki zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. Z. dnia 24 września 2010 r. (Rep. A (...)), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 października 2016 r. – w części, tj. ponad 400.000 zł należności głównej, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności wobec pozwanej do egzekucji z nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Jednocześnie wnosił o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyjaśnił, że przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań-Stare Miasto w P. Z. G. jest prowadzone postępowanie egzekucyjne z wniosku pozwanej przeciwko powodowi. W tym postępowaniu pozwana spółka dochodzi, na podstawie ww. aktu notarialnego (umowy pożyczki z 24 września 2010 r.) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, należności w kwocie 584.162,01 zł.

Powód wywodził, że umowę pożyczki strony zawarły w ramach prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Zgodnie z jej treścią pozwana miała otrzymywać miesięcznie odsetki w wysokości 2% od pożyczonej powodowi kwoty.

Termin zwrotu pożyczki strony ustaliły na 24 września 2012 r. Dnia 6 grudnia 2010 r. powód zabezpieczył roszczenia pozwanej spółki m.in. poprzez ustanowienie hipoteki. Jak wyjaśnił, całość pożyczki wraz z odsetkami zapłacił osobie, która zleciła pozwanej udzielenie mu pożyczki do 24 września 2012 r., więc przedawnienie roszczenia nastąpiło 24 września 2015 r. W tych okolicznościach wskazał, że jego pozew znajduje oparcie w art. 840 §1 pkt 2 k.p.c. Wskazał przy tym, że roszczenie pozwanej zostało zabezpieczone hipoteką, więc stosownie do art. 319 k.p.c. w zw. z art. 69 ustawy o księgach wieczystych zabezpieczona jest jedynie należność główna z tytułu pożyczki.

Postanowieniem z 13 lutego 2017 r. powód został zwolniony od kosztów sądowych w części, tj. z opłaty od pozwu ponad kwotę 1.000 zł.

Pozwana wniosła odpowiedź na pozew żądając oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powoda na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu zaprzeczyła, jakoby roszczenie z tytułu umowy pożyczki uległo przedawnieniu. Podniosła, że pożyczki nie udzieliła w związku z działalnością gospodarczą, więc termin przedawnienia wynosi 10 lat. Wskazała również, że powód dokonywał na jej rzecz spłat odsetek – 7 stycznia 2011 r. (24.000 zł) oraz 18 listopada 2013 r. (5.000 zł), co w jej ocenie oznacza niewłaściwe uznanie roszczenia pozwanej (art. 123 §1 pkt 2 k.p.c.). W tych okolicznościach jej roszczenie nie uległo przedawnieniu, bowiem wniosek egzekucyjny złożyła 18 października 2016 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Powód prowadził działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo-Usługowa (...) w okresie od 25 kwietnia 2010 r. do 28 lutego 2013 r. Dnia 5 marca 2013 r. został wykreślony z (...). W głównej mierze zajmował się działalnością z branży motoryzacyjnej.

Dowód:

- wydruk z (...) (k. 7-9).

Pozwana prowadzi działalność gospodarczą od 23 października 2007 r. – data rejestracji w rejestrze przedsiębiorców w KRS. W umowie pozwanej spółki postanowiono, że jej przedmiotem działalności będzie m.in. pozostałe pośrednictwo pieniężne (punkt 64.19.Z. (...), który obejmuje np. udzielanie pożyczek).

Dowody:

- odpis aktualny z KRS (k. 10-15);
- tekst jednolity umowy spółki (k. 30-41);
- wyciąg z (...) (k. 42).

Dnia 24 września 2010 r. w P. przed notariuszem A. J. strony zawarły umowę (Rep. A (...)), na podstawie której pozwana udzieliła pozwanemu „jako przedsiębiorcy, prowadzącemu działalność gospodarczą” pożyczki w kwocie 400.000 zł z oprocentowaniem miesięcznym 2% na okres od 24 września 2010 r. do 24 września 2012 r. Odsetki powód miał zapłacić w sposób następujący:

- za okres od 24 września 2010 r. do 24 września 2011 r. – z dołu, do 30 września 2011r.,
- za okres od 25 września 2011 r. do 24 września 2012 r. – z dołu, do ostatniego dnia trwania umowy, a w przypadku wcześniejszej spłaty odsetki miały zostać naliczone do dnia wpływu środków na rachunek bankowy pozwanej.

W momencie zwrotu przez powoda całej pożyczki wraz z odsetkami pozwana zobowiązała się przekazać powodowi pisemne potwierdzenie spłaty pożyczki.

Powód poddał się, w zakresie zobowiązania do zwrotu pożyczki wraz z oprocentowaniem miesięcznym, egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c.

Umowę pożyczki powód zawarł z pozwaną w celu przeznaczenia pożyczonej kwoty na rozwój prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

Dowody:

- akt notarialny z dnia 24 września 2010 r., Rep. A (...) (k. 16-20);
- zeznania powoda (k. 235-238, 240).

Wszelkie ustalenia dotyczące udzielenia pożyczki przez pozwaną M. W. prowadził z K. S., który jest krewnym żony powoda.

Z nikim innym powód nie prowadził rozmów na temat udzielenia mu pożyczki przez pozwaną. Z K. S. powód ustalił jakie kwoty i komu ma przekazywać w związku ze spłatą pożyczki udzielonej przez pozwaną.

K. S. nie jest ujawniony w KRS jako osoba uprawniona do reprezentacji pozwanej spółki.

M. W. przekazywał osobom wskazanym przez K. S., tj. R. M., L. D. i J. R. pieniądze mające stanowić spłatę pożyczki wobec pozwanej. Środki pieniężne przekazywał w swojej firmie lub na stacji benzynowej znajdującej się w pobliżu giełdy samochodowej w P. i na tej giełdzie.

Żadnych pokwitowań potwierdzających przekazanie pieniędzy powód nie otrzymał.

Od sierpnia 2012 r. powód nie dokonywał żadnych wpłat z tytułu zwrotu pożyczki udzielonej przez pozwaną.

Dowód:

- zeznania powoda M. W. k. 235-238.

Od 2000 r. powód jest właścicielem nieruchomości w postaci działki nr (...) o pow. 0,8137 ha zlokalizowanej przy ul. (...) w G., dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim, Wydział VI Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą (...) (**bezsporne**).

Dnia 6 grudnia 2010 r. w P. przed notariuszem P. K. powód złożył oświadczenie (Rep. A (...)), na podstawie którego ustanowił na rzecz pozwanej na ww. nieruchomości hipotekę zwykłą w kwocie 592.000 zł (400.000 zł należności głównej oraz 192.000 zł odsetek) w celu zabezpieczenia wywiązania się z zobowiązań wynikających z umowy pożyczki z 24 września 2010 r.

Dowód:

- akt notarialny z dnia 6 grudnia 2010 r., Rep. A (...) (k. 21-28).

Na podstawie aktu notarialnego z 6 grudnia 2010 r. (Rep. A (...)) w dziale IV księgi wieczystej nieruchomości powoda dnia 1 lutego 2011 r. (wniosek o wpis złożono 8 grudnia 2010 r.) wpisano na rzecz pozwanej hipotekę umowną zwykłą w kwocie 592.000 zł, wskazując termin zapłaty pożyczki na dzień 24 września 2012 r. oraz umowne oprocentowanie w wymiarze 2%.

Niesporne (vide także wydruk księgi wieczystej – wpis hipoteki znajdujący się na k.163, 167-168) .

Dnia 7 stycznia 2011 r. powód przelał na rachunek bankowy pozwanej kwotę 24.000 zł tytułem odsetek od udzielonej mu pożyczki.

Dowody:

- wydruk z rachunku bankowego (k. 207, 221);
- zeznania powoda (k. 235-238, 240).

Dnia 22 czerwca 2016 r. pozwana doręczyła powodowi pismo z 20 czerwca 2016 r., w którym wzywała powoda do zapłaty kwoty 951.276,71 zł w terminie do 5 lipca 2016 r. Wskazała, że należność ta wynika z umowy pożyczki z 24 września 2010 r.

Dowód:

- pismo z dnia 20 czerwca 2016 r. (k. 29).

Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem z 3 października 2016 r. w sprawie o sygn. akt VIII Co 1313/16 nadał klauzulę wykonalności umowie pożyczki z 24 września 2010 r. (Rep. A (...)).

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego pozwana 18 października 2016 r. wystąpiła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań-Stare Miasto w P. Z. G. o wszczęcie przeciwko powodowi egzekucji w celu wyegzekwowania kwoty 583.539,72 zł.

Dowód:

- wniosek z dnia 17 października 2016 r. (k. 209-210).

Pozwana wystawiła dokument, opatrzony datą 18 listopada 2013 r., z którego wynika, że przyjęła wpłatę w wysokości 5.000 zł tytułem zapłaty odsetek od pożyczki. W dokumencie wskazano, że wpłata pochodzi od M. W..

Dowód:

- dokument KP k. 220.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione w części.

Żądanie zgłoszone przez powoda należało zakwalifikować jako żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności (powództwo opozycyjne), o którym stanowią przepisy art. 840 k.p.c. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa precyzowała, że podstawą zgłoszonego żądania jest art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Na wstępie wyjaśnić należy, że postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie opierało się na zgromadzonych w sprawie dokumentach i zeznaniach powoda, jednakże ustaleniu – stosownie do art. 227 k.p.c. – podlegały jedynie fakty mające dla sprawy istotne znaczenie, tj. korespondujące z prawem materialnym.

W celu wykazania okoliczności uzasadniających powództwo opozycyjne, powód powoływał się na przedawnienie roszczeń pozwanej spółki. Zarzut ten okazał się skuteczny jednakże jedynie w zakresie jego odpowiedzialności osobistej, wynikającej z zobowiązania umownego do zwrotu pożyczki udzielonej przez pozwaną w umowie z 24 września 2010 r. w formie aktu notarialnego (Rep. A (...)).

Powód, stosownie do art. 720 § 1 k.c. oraz § 1 umowy pożyczki (k. 17-18) był obowiązany względem pozwanej spółki do zwrotu kwoty pożyczki, tj. 400.000 zł wraz z umówionym oprocentowaniem 2% w terminie do 24 września 2012 r. Brak jest przy tym przepisu szczególnego dotyczącego przedawnienia roszczenia o zwrot pożyczki, w związku z czym zastosowanie w sprawie znajdował art. 118 k.c., zgodnie z którym termin przedawnienia roszczeń wynosi 10 lat, a roszczeń o świadczenia okresowe oraz związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – 3 lata.

Strony pozostawały w sporze co do tego, czy umowa pożyczki została zawarta w związku z prowadzeniem przez nie działalności gospodarczej, a przez to – co do właściwego terminu przedawnienia.

W okolicznościach niniejszej sprawy należało podzielić stanowisko strony powodowej, że do zawarcia umowy pożyczki z 24 września 2010 r. doszło w związku z prowadzeniem przez strony działalności gospodarczej, wobec czego roszczenie pozwanej podlega przedawnieniu w terminie 3 lat. W tym zakresie należy mieć w polu widzenia, że w samej treści umowy znalazło się wyrażenie, że pozwana udziela pożyczki powodowi „jako przedsiębiorcy, prowadzącemu działalność gospodarczą” (k. 17), co świadczy o ewidentnym związku pożyczki z działalnością gospodarczą stron. Nadto, co wynika z umowy pozwanej spółki, przedmiotem prowadzonej przez nią działalności jest m.in. działalność sklasyfikowana w (...) jako 64.19.Z., która obejmuje w szczególności udzielanie pożyczek (k. 35, 42). O związku umowy z działalnością gospodarczą świadczyły także zeznania powoda, który wyjaśnił, że od pozwanej pożyczył pieniądze w celu rozwoju prowadzonej przez siebie działalności. Powyższe dowody były spójne i dawały podstawę do uznania za wiarygodne twierdzeń strony powodowej o gospodarczym charakterze pożyczki. Jedynie na marginesie należy zauważyć, że pozwana – będąca spółką kapitałową – w sferze swojej działalności nie jest nastawiona na niegospodarcze udzielanie pożyczek, co wynika z samej istoty tego rodzaju osoby prawnej. Wyjaśnienia pozwanej o rzekomym niegospodarczym charakterze pożyczki, która miałaby nie być związana z działalnością gospodarczą są niewiarygodne i przeczą doświadczeniu życiowemu oraz pragmatyce działalności spółek kapitałowych.

Z uwagi na to, że w umowie strony wskazały termin zwrotu przez powoda pożyczonej kwoty wraz z odsetkami na dzień 24 września 2012 r., to termin biegu przedawnienia rozpoczynał się z dniem następnym. Trzyletni termin przedawnienia upływał w konsekwencji z dniem 24 września 2015 r., a z dniem 25 września 2015 r. roszczenie uległo przedawnieniu i powód – stosownie do art. 117 § 2 k.c. – uzyskał prawo do uchylenia się od zaspokojenia roszczenia pozwanej (w zakresie, w jakim pozwana wywodzi roszczenie z samej umowy pożyczki, tj. co do odpowiedzialności osobistej powoda).

Strona pozwana w toku procesu powoływała się na przerwanie biegu przedawnienia, jednakże w ocenie Sądu stanowisko pozwanej spółki nie znajdowało odzwierciedlenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Co do przedłożonego przez pozwaną wyciągu z rachunku bankowego (k. 207, 221) należy wskazać, że dokumentuje on uiszczenie przez powoda na rzecz pozwanej kwoty 24.000 zł dnia 7 stycznia 2011 r. tytułem spłaty odsetek od udzielonej mu pożyczki. Termin ten jest wcześniejszy niż wyznaczony przez strony w umowie termin spłaty sumy pożyczki wraz z odsetkami, więc nie może mieć wpływu na obliczony powyżej termin przedawnienia roszczenia powoda. Kolejny z dokumentów dostarczonych przez pozwaną (dowód wpłaty z 18 stycznia 2013 r., k. 208, 220) nie dowodzi uznania przez powoda roszczenia pozwanej. Powód stanowczo zaprzeczył, aby taką kwotę uiszczył w dacie wskazanej w dokumencie na rzecz pozwanej. Mieć należy przy tym na uwadze, że na przedłożonym dokumencie nie znajduje się podpis powoda, a z jego zeznań wynika, że takiej wpłaty nie dokonywał i nie zwracał się do nikogo, aby w jego imieniu takie świadczenie spełnił. Z relacji powoda wprost wynika, że ostatnie wpłaty z tytułu udzielonej mu przez pozwaną pożyczki dokonywał do rąk osób wskazanych przez K. S. w sierpniu 2012 r. Należy przy tym odnotować, że powodowi towarzyszy świadomość tego, że osoby którym przekazywał pieniądze nie działały w imieniu pozwanej spółki (patrz uzasadnienie pozwu k. 3 ostatni akapit).

W konsekwencji należało uznać, że pozwana nie udowodniła, aby przedłożony dokument KP odzwierciedlał rzeczywisty układ zdarzeń. Skoro pozwana przedłożyła dowód wpłaty (którym powinien dysponować dłużnik na potwierdzenie spełnienia świadczenia) nieopatrzony podpisem powoda to nie wykazała, że wynikające z niego

świadczenie spełnił powód. Pozwana nie naprowadziła żadnego innego dowodu (jako choćby zeznań osoby, która podpisała dokument KP), który potwierdzałby dokonanie przez powoda wpłaty 5.000 zł w dniu 18 listopada 2013r.

W powyższych okolicznościach należało zatem stwierdzić, że pozwana nie zdołała wykazać przerwania biegu terminu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 2 k.p.c.). Wreszcie przedłożony przez pozwaną spółkę wniosek z 17 października 2016 r. (złożony stosownie do prezentaty na wniosku 18 października 2016 r. – k. 209-210) również nie stanowił o przerwaniu biegu przedawnienia, bowiem zdarzenie to miało miejsce już po nastąpieniu skutku przedawnienia, który został wskazany wcześniej. Zgodzić należy się z pozwaną, że wniosek o wszczęcie egzekucji może spowodować przerwanie biegu przedawnienia (art. 123 §1 pkt 1 k.p.c.), jednakże zdarzenie wywołujące ten skutek musi nastąpić w terminie przedawnienia, a nie już po przedawnieniu roszczenia, jak w niniejszej sprawie.

W powyżej opisanych okolicznościach roszczenie pozwanej wobec powoda – w zakresie jego odpowiedzialności osobistej – uległo przedawnieniu, na co powoływał się powód w uzasadnieniu pozwu.

Przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy należało zwrócić także uwagę, że strona powodowa – co nie było w sprawie sporne – dokonała zabezpieczenia roszczenia pozwanej spółki poprzez ustanowienie hipoteki zwykłej. Do ustanowienia hipoteki doszło na skutek złożenia przez powoda oświadczeniu o ustanowieniu hipoteki z 6 grudnia 2010 r. w formie aktu notarialnego (Rep. A (...)). Wniosek o wpisanie hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości powoda oznaczonej (...) został wniesiony 8 grudnia 2010 r., a wpis hipoteki nastąpił 1 lutego 2011 r.

Oznacza to, że powód stał się dłużnikiem rzeczowym pozwanej niezależnie od posiadanego statusu dłużnika osobistego.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że 20 lutego 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.Nr 131, poz. 1075), która wprowadzała istotne zmiany w zakresie instytucji hipoteki. Trzeba jednak wskazać, że stosownie do art. 10 ust. 2 ustawy nowelizującej do hipotek zwykłych powstałych przed wejściem w życie ustawy zastosowanie miały znajdować przepisy w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 ustawy zmienianej (te przepisy należało stosować w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą).

Jak już na to zwrócono uwagę powyżej na skutek ustanowienia przez powoda hipoteki stał się on odpowiedzialny względem pozwanej nie tylko osobiście, ale również rzeczowo. Odpowiedzialność powoda jako dłużnika rzeczowego opiera się na treści art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 z późn. zm.; dalej: u.k.w.h.). Przepis ten stanowi, że w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka).

Zakres odpowiedzialności rzeczowej (z hipoteki) w przypadku hipoteki zwykłej regulował art. 69 u.k.w.h., stosownie do którego w granicach przewidzianych w odrębnych przepisach hipoteka zabezpiecza także roszczenia o odsetki nieprzedawnione oraz o przyznane koszty postępowania.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy powód nie mógł podnosić zarzutu przedawnienia ani odnośnie należności głównej, ani odnośnie odsetek zabezpieczonych hipoteką ustanowioną na wskazanej w pozwie nieruchomości. Zgodnie z art. 77 u.k.w.h. przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką pociąga za sobą tylko skutki w sferze obligacyjnej. Nie pozbawia natomiast wierzyciela hipotecznego uprawnienia do zaspokojenia się z nieruchomości, co oznacza, że właścicielowi nieruchomości obciążonej nie przysługuje zarzut przedawnienia, i to niezależnie od tego, czy jest też dłużnikiem osobistym, czy tylko rzeczowym. Odpowiedzialność rzeczowa jest wyłączna i wzmacnia pozycję prawną wierzyciela hipotecznego w stosunku do właściciela obciążonej nieruchomości

Wyjaśnić przy tym należy, że powód – co wynika z bezspornych zarówno z oświadczenia o ustanowieniu hipoteki z 6 grudnia 2010 r. (k. 26), jak i treści wpisu w księdze wieczystej (k. 163) – obejmowała zarówno należność główną, tj.

sumę pożyczki w kwocie 400.000 zł, jak i oprocentowanie w wysokości 2%, które wyrażono w kwocie 192.000 zł, na skutek czego sumę hipoteki powód ustalił na kwotę 592.000 zł. Skoro zatem w oświadczeniu o ustanowieniu hipoteki, jak i samym wpisie odsetki kapitałowe (wynagrodzenie pożyczkodawcy) wyrażono w określonej kwocie ujętej w sumie hipoteki, to były one również objęte wpisem. Zaakcentować trzeba, że o zakresie zabezpieczenia hipoteką odsetek kapitałowych wypowiedział się w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy, wskazując że odsetki kapitałowe (umowne) korzystają z zabezpieczenia hipoteką zwykłą, gdy zostaną wpisane do księgi wieczystej, bowiem ich wysokość jest znana, gdy znana jest stopa procentowa, wysokość należności głównej oraz termin spełnienia świadczenia (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2003 r., sygn. akt III CKN 1026/00, LEX; podobne stanowisko o tym, że odsetki kapitałowe są zabezpieczone hipoteką, gdy są wpisane w księdze wieczystej wyrażał SN także we wcześniejszym orzecznictwie – vide wyrok z dnia 24 listopada 1998 r., sygn. akt I CKN 864/98, LEX). W okolicznościach niniejszej sprawy uznać zatem należało, że zabezpieczeniem hipotecznym została objęta nie tylko sama należność główna z tytułu pożyczki w kwocie 400.000 zł, ale wyrażona kapitałowo i ujęta w sumie hipotecznej suma odsetek kapitałowych – 192.000 zł. Zaakcentować przy tym należy, że stwierdzone wcześniej przedawnienie roszczenia pozwanej przeciwko powodowi jako dłużnikowi osobistemu nie narusza uprawnienia pozwanej spółki do zaspokojenia z obciążonej hipoteką nieruchomości (art. 77 u.k.w.h.).

Odpowiedzialność rzeczowa jest wyłączna co oznacza, że dłużnik osobisty może obronić się zarzutem przedawnienia, jeżeli nie jest jednocześnie dłużnikiem rzeczowym (art. 117 k.c.). Jeżeli nim jest, a dojdzie do przedawnienia i dłużnik zgłosi taki zarzut, to będzie odpowiadał tylko rzeczowo, a sąd uwzględniając powództwo, ograniczy - zgodnie z art. 319 k.p.c. - jego odpowiedzialność do obciążonej nieruchomości.

Reasumując stwierdzić należy, że nie uległy przedawnieniu wierzytelności ujawnione w księdze wieczystej jako zabezpieczone hipoteką zwykłą, a stanowiące należność główną i skapitalizowane i przez to wyrażone kwotowo w księdze wieczystej odsetki.

W konsekwencji należało przyjąć, że żądanie powoda oparte na art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. okazało się zasadne w części, a mianowicie w części dotyczącej dochodzonej od powoda należności przewyższającej kwotę 592.000 zł zabezpieczonej hipoteką. Dlatego w punkcie I sentencji Sąd orzekł o częściowym pozbawieniu wykonalności zaskarżonego tytułu wykonawczego, zastrzegając zarazem powodowi – stosownie do art. 319 k.p.c. – prawo do powoływania się w postępowaniu egzekucyjnym na ograniczenie odpowiedzialności do nieruchomości, na której dokonano zabezpieczenia hipoteką roszczenia strony pozwanej. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, co znalazło wyraz w punkcie II sentencji.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania powoda w zakresie, w jakim dotyczyły one okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. co do zaprzeczenia, aby dokonał wpłaty 5.000 zł w dniu 18 listopada 2013 r. tytułem spłaty pożyczki. Relacja powoda pozostaje wewnątrznie spójna, a przy tym jest logiczna. Dostrzec bowiem należy, że pozwana poza dokumentem KP innych dowodów potwierdzających wpłatę nie przedstawiła. Sam zaś ww. dokument opatrzony jest jedynie podpisem bliżej nieoznaczonej osoby. Okoliczności jego powstania i stwierdzone nim zdarzenie pozostawały nieudowodnione.

Znamienne jest, że pomimo upływu terminu, na który została udzielona pożyczka, pozwana żadnych wezwań do zapłaty nie kierowała (poza pochodzącym z czerwca 2016 r. – k. 29), a przynajmniej takiej okoliczności nie wykazała. Taka bierna postawa nie wpisuje się w działania racjonalne i wobec braku jej wyjaśnienia prowadzi do wniosku o prawdziwości wersji zdarzeń przedstawionych przez powoda.

Pozwana podnosząc, że doszło do przerwy biegu terminu przedawnienia zobowiązana była fakt, z którego wywodzi skutki prawne udowodnić, stosownie do obowiązującej w procesie cywilnym reguły ciężaru dowodzenia (art. 6 k.c.). W przekonaniu Sądu Okręgowego ciężarowi temu nie sprostała.

Dokument KP nie pochodził od powoda i nie został opatrzony jego podpisem. Dokument ten powinien być oceniany w płaszczyźnie wynikającej z brzmienia art. 245 k.p.c. Oznacza to, że stanowi on dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte. Nie wiadomo jednak kto sporządził i podpisał dokument KP jako jego wystawca i

nie ma podstaw - na gruncie dostępnych w sprawie dowodów - do przyjęcia, że zdarzenie polegające na wpłacie przez 5.000 zł niewątpliwie miało miejsce oraz że wpłata pochodziła od powoda.

Pozostałe dokumenty – poza dowodem wpłaty KP z 18 listopada 2013 r. – nie budziły wątpliwości i nie były objęte zastrzeżeniami stron, a i w przekonaniu Sądu nie było podstaw, aby odmówić im wiarygodności. Dlatego zostały uwzględnione przy rozstrzygnięciu sprawy prowadząc do wniosków wyżej zaprezentowanych.

O kosztach postępowania Sąd postanowił w punkcie III sentencji, przyjmując, że co do zasady powództwo okazało się uzasadnione i w związku z tym powoda należy uznać za wygrywającego spór w całości. Z tego względu, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. należy mu się od pozwanej zwrot poniesionych kosztów. Szczegółowe rozliczenie tych kosztów pozostawiono referendarzowi sądowemu ku czemu podstawę stanowił art. 108 § 1 zdanie drugie k.p.c.

SSR del. Rafał Lila